

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1920 kl. $\frac{1}{3}$ 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 12, i anledning an väckta motioner dels av herr Lindman m. fl., nr 138, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åvägabringande genom förenklade arbetsformer och minskad tjänstemannapersonal av en nedsättning i statens administrationskostnader, dels av herr Hage, nr 215, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ordnande på det praktiskt och ekonomiskt mest fördelaktiga och arbetskraftbesparande sätt av administration och arbetsformer vid statens verk.

Uti ovanberörda två, inom andra kammaren väckta, till dess femte tillfälliga utskott hänvisade motioner ha yrkanden framställts om utredning angående förenklingar och besparingar i administrationen.

Sålunda har i den förstnämnda av motionerna hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes verkställa en utredning, i vad mån genom förenklade arbetsformer och minskad tjänstemannapersonal en nedsättning i statens administrationsomkostnader kunde åvägabringas.

I den andra motionen har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åstadkommande av en utredning, huruvida och på vilket sätt ändringar böra vidtagas med avseende på sådana statens verk, där en sådan utredning ej redan pågår, i avsikt att administration och arbetsformer må kunna ordnas på det mest praktiskt och ekonomiskt fördelaktiga och arbetskraftbesparande sätt, och en effektiv nedsättning av statens administrationskostnader på detta sätt uppnås.

Beträffande de motiveringar som framställts för de gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna.

I anledning av motionerna har utskottet i vederbörlig ordning infordrat yttrande från löneregreringskommittén av år 1902, vilket yttrande här till fogas som bilaga.

Utskottet.

Vid behandling av motionerna har utskottet först ansett sig böra erinra därom, att det yrkande om förenklade former för administrationen samt därav följande besparingar, som framkommit i motionerna, vid flerdigga tidigare tillfällen framförts och vunnit beaktande inom riksdagen. I löneregreringskommitténs betänkande I angående allmänna förutsättningar och grunder för en reglering av löneförhållanden m. m. inom de centrala ämbetsverken, sid. 7--43, lämnas en redogörelse över vad sålunda förekommit under tiden från och med år 1809 intill början av kommitténs arbete. Av denna redogörelse framgår det både intressanta och naturliga förhållande, att kraven på förenkligar och besparingar inom administrationen framträtt med ökad styrka vid de tillfällen, då mera allmänna löneregringar varit omedelbart förestående. Då löneregreringskommittén erhöi i uppdrag att avgiva utlåtande och förslag rörande reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden, förklarades tillika, att kommittén därvid skulle hava att taga under övertvägande, huruvida genom förenklingar i förvaltningen tillfälle kunde beredas till indragning av tjänster, som genom de förändrade anordningarna kunde undvaras. Kommitténs förtjänstfulla verksamhet på de områden, den fått under bedömande, torde vara allmänt erkänd. Vid genomförandet av förbättrade löner har kommittén sålunda verkat för åtskilliga åtgärder, ägnade att höja tjänstemännens arbetsprestationer. I sådant hänseende får erinras om kommitténs arbete för genomförandet av viss effektiv arbetstid för tjänstemän samt förbud mot förening av tjänster. Vid behandling av löneregrering för varje ämbetsverk har kommittén verkställt en kritisk granskning av verkets organisation och arbetsformer. Givetvis har den stora erfarenhet kommittén samlat under sitt arbete härvid kommit till betydelse. Kommittén har i sitt bilagda utlåtande också ansett sig böra erkänna, att reformer kommit till stånd inom statsförvaltningen efter flerdigga, på andra vägar framkomna initiativ.

Utskottet är villigt medgiva, att numera såväl genom initiativ från löneregreringskommittén som från andra håll en god del av de gamla byråkratiska formerna försvunnit från statens ämbetsverk samt att arbetet inom desamma nu, mera än tillförne, präglas av intresse för tillgodoseende av det allmännas krav.

Då utskottet går att taga ställning till motionerna, synes det vara ställt inför frågan, huruvida allt är bra som det är eller om ytterligare reformer låta sig genomföras. I denna situation kan utskottet icke taga på sitt ansvar att avstyrka de möjligheter, som öppna sig genom bifall till de i motionerna föreslagna utredningarna.

Med anledning av det nya lönesystem och de nya löneprinciper, som från och med den 1 juli 1920 träda i tillämpning för kommunikationsverken, har löneregeringskommittén den 31 december 1919 fått i uppdrag att verkställa utredning beträffande ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk och fångvårdsstaten. Kommittén, vilken enligt sina allmänna instruktioner har att taga i betraktande såväl lönetekniska som organisatoriska spörsmål, synes själv vara medveten om, att ett fördjupande i de organisatoriska spörsmålen måste medföra dröjsmål med trängande lönerogleringar samt anför följande: »Tvivelsutan är det under mera normala förhållanden synnerligen lämpligt, att vid uppgörande av förslag till definitiva lönerogleringar även tages i betraktande, i vad mån förenklingar i förvaltningen och förbättrade organisativa anordningar i övrigt må kunna vidtagas beträffande vederbörande verk. Under nuvarande omständigheter och med de direktiv, lönerogleringskommittén erhållit, kan sådant emellertid endast i begränsad omfattning ske beträffande de verk, som först skola bliva föremål för den avsedda allmänna revisionen av lönerogleringar inom den civila statsförvaltningen«.

Då utskottet sålunda konstaterar, att lönerogleringskommittén vid sitt närmast förestående arbete får tillfälle att endast i begränsad omfattning sysselsätta sig med de spörsmål, som närmast beröras i motionerna, måste utskottet anse det lämpligt, att sistnämnda spörsmål får prövas av en självständig utredning. Lönerogleringskommittén har under sitt arbete kommit att utarbeta en viss standardtyp på ämbetsverk, vilken typ kommittén sökt att genomföra på de verk, som komma under kommitténs behandling. Vid en ny utredning synes det också kunna komma under bedömande, i vilka avseende förändringar i berörda typ lämpligen böra genomföras. I den ena motionen uppkastas ett hithörande spörsmål, nämligen huruvida icke i en del verk en tjänstemannagrad med lägre kompetens och avlöning än den nu förekommande första graden borde kunna införas. Det förefaller sannolikt, att en del göromål av kameral eller registrerande natur skulle kunna anförtros sådana tjänstemän och besparing därigenom vinnas. Härjämte synes en undersökning böra ske, huruvida icke åtminstone på en del håll ett överdrivet justeringsarbete i övervägande formellt hänseende nedläggas på utgående skrivelser, varigenom tjänstemän av olika grader

efter varandra taga befattning med samma spørsmål, ofta av ganska enkel natur. Vidare bör tillses att arbetsbesparande metoder såsom kortregister och blankettsystem användas i tillbörlig omfattning. Än vidare bör undersökas, huruvida den skillnad, som nu i regel uppehålls mellan uppsättande av koncept genom tjänstemän och utskrift av skrivelser genom skrivbiträden, är sakligt motiverad. I fråga om en del skrivelser av enklare natur synes koncept och utskrift på genomslag medelst skrivmaskin kunna erhållas samtidigt. Det böra vara av vikt att undersöka, huruvida en del av de metoder, som med fördel tillämpas inom enskilda företag kunna och böra införas inom administrationen. I samband därmed bör tagas i övervägande, i vilken omfattning man av statens tjänstemän bör fordra kunnighet i stenografi och maskinskrivning. Vad som nu anförts bör betraktas endast som några exempel på de mångskiftande spørsmål, som säkerligen av sig självt komma att tränga sig på en blivande utredningskommitté.

I en av motionerna föreslås att i en ifrågasatt kommitté borde insättas »personer från enskild verksamhet, vilka gjort sig kända som ägande god organisationsförmåga och som visat sig kunna inom respektive verksamhetsgrenar på arbetskraftbesparande, praktiskt och ekonomiskt fördelaktigt sätt ordna arbetet». Ehuru utskottet icke underskattar betydelsen av att sådana personer tillkallas, kan utskottet icke undgå att finna, att det måste anses vara av minst lika stor betydelse att även statstjänstemän med praktisk blick och uppfattning av moderna krav beredas inflytande på kommitténs arbete. För kommitténs arbete torde vara av vikt, att densamma beredes tillfälle att fritt inhämta upplysningar från tjänstemän, över- eller underordnade i olika verk, samt får möjlighet att kalla sådana inför kommittén för att lämna upplysningar. Givetvis bör kommittén under sitt arbete stå i förtroendefull kontakt med ämbetsverken själva samt med löne-regleringskommittén och andra liknande kommittéer.

Utskottet är givetvis icke i tillfälle att i detalj redogöra för beskaffenheten av den uppgift, som skulle åläggas den tillämnade utredningskommittén. I allmänna drag skulle dess uppgift fixeras till undersökning, huruvida överkvalificerad arbetskraft användes, om arbetstiden effektivt utnyttjas, om genom lämplig arbetsfördelning dubbelarbete undviks, och om arbetsbesparande metoder komma till användning. Genom lämpliga begränsningar av kommitténs uppgift bör tillses, att densamma icke erhåller för vidlyftig organisation samt att den icke utvecklar sig till en bestående institution. Möjligen kunde dess uppgift inskränkas därhän, att den blott hade att utarbete riktlinjer för de förändringar i organisation och

arbetssätt inom ämbetsverken, vilka riktlinjer sedan finge prövas inom förvaltningen samt av Kungl. Maj:t.

Lika med motionärerna i den av herr Lindman framburna motionen anser sig utskottet böra betona, att utskottet icke velat äventyra »administrationens bestånd och fortgående utveckling». Likaså är det klart för utskottet, att statens ingripande och övertagande av en mängd områden, som förut tillhört enskild företagsamhet, måste medföra utvidgningar inom administrationen.

I herr Hages motion framskymtar den uppfattningen, att beträffande statens järnvägar den föreslagna undersökningen skulle vara tillgodosedd genom en redan pågående utredning. Utskottet är givetvis icke i tillfälle att bedöma detta spörsmål utan förväntar att fråga härom vid bifall till den föreslagna utredningen kommer att bedömas av Kungl. Maj:t.

Med hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att andra kammaren ville för sin del besluta, det riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en skyndsam utredning, på vilka sätt genom förändringar i ämbetsverkens organisation och arbetssätt en effektiv begränsning av statens administrationskostnader må kunna åvägabringas.

Stockholm den 4 maj 1920.

På utskottets vägnar:

IVAR SWARTLING.

Närvarande: herrar *Swartling*, *Ljungberg**, *Bengtsson** i Kullen, *Molin** i Aspa, *Sjöström**, *Holmner*, *Alvin*, *Gustafsson* i Vimmerby, *Smedberg** och *Lidström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Genom kungl. remiss den 13 februari 1920 har lönerogleringskommittén anbefallts att avgiva och till andra kammarens tillfälliga utskott nr 5 överlämna begärt yttrande i anledning av två inom andra kammaren väckta motioner, den ena, nr 138, avgiven av herr Lindman med flera, den andra, nr 215, avgiven av herr Hage.

I den första av dessa motioner hemställes om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes verkställa en utredning, i vad mån genom förenklade arbetsformer och minskad tjänstemannapersonal en nedsättning i statens administrationsomkostnader kunde åvägbringas.

I den andra motionen hemställes om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åstadkommande av en utredning, huruvida och på vilket sätt ändringar böra vidtagas med avseende på sådana statens verk, där en sådan utredning ej redan pågår, i avsikt att administration och arbetsformer må kunna ordnas på det mest praktiskt och ekonomiskt fördelaktiga och arbetskraftbesparande sätt, och en effektiv nedsättning av statens administrationskostnader på detta sätt uppnås.

* * *

Då lönerogleringskommittén nu har att efter den erhållna remissen yttra sig i anledning av dessa motioner, må till en början sägas, att syftet med motionerna naturligen är synnerligen behjärtansvärt.

Yrkanden och önskemål uti ifrågavarande avseenden hava ock såväl under förflutna tider som i den närvarande tiden åter och åter tagit sig flerfaldiga uttryck.

I sitt den 18 november 1903 avgivna betänkande (delen I) angående allmänna förutsättningar och grunder för en reglering av löneförhållanden m. m. inom de centrala ämbetsverken påpekade 1902 års lönerogleringskommitté, huru som alltsedan införandet år 1809 i Sverige av nytt statsskick gång efter annan, i sammanhang med förslag om löneroglering för statens tjänstemän eller därav oberoende, jämväl förekommit frågor om förenkling i statsförvaltningen och om indragning av överflödiga tjänstebefattningar eller andra åtgärder i syfte att minska statens förvaltningskostnader;

och kommittén lämnade å sid. 7—43 i nämnda betänkande en översikt över löneroglerings- och förenklingsfrågornas tidigare behandling.

Hänvisande till denna översikt, som jämväl berör spörsmålen om förening av statstjänst med annan avlönad tjänstebefattning, tjänstemans dagliga tjänst-

göringstid samt möjligheten av förenklingar i arbetsmetoder, vill kommittén från nämnda översikt allenast erinra om följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 12 juni 1874 förordnat ordförande och ledamöter i den kommitté, som den 19 december 1873 beslutats för reglering av de förvaltande ämbetsverkens och myndigheternas löneförhållanden m. m., men åt nämnda kommitté sedermera uppdragits att handlägga jämväl frågor om löne-reglering för tjänstepersonalen i rikets hovrätter och krigshovrätten, avgav kommittén rörande hovrätterna sitt första betänkande, daterat den 12 december 1874.

När kommittén sedermera återvände till sitt ursprungliga uppdrag att av-giva utlåtande och förslag rörande regleringen av de förvaltande ämbetsverkens och myndigheternas löneförhållanden, med rätt att därvid jämväl, i den mån kommitterade kunde finna det av omständigheterna påkallat, göra framställning om förändringar i dåvarande organisation av förvaltningspersonalen och anordning av dess arbete, yppade sig inom kommittén tvekan och olika meningar rörande huvudföremålet för det värv, vilket sålunda blivit kommittén förelagt, och arbetets därav beroende uppräning. Antingen borde detta värv, ansågs det, företrädesvis äsyfta att, med avseende på stegrade levnadskostnader, bereda ett samtidigt och någorlunda snart ordnande efter gemensamma grunder av de centrala förvaltningsverkens avlöningsförhållanden, varvid organisationsfrågor skulle upptagas till behandling, endast i den mån sådant funnes för huvudändamålet nödigt och icke hinderligt. Eller ock borde för varje verk i första rummet tillses, att dithörande göromål på ändamålsenligaste sätt fördelades och handhades samt ämbets- och tjänstemännens antal och inbördes ställning därefter lämpades, i vilka hänseenden kommittén då måste stadga sin åsikt, innan övergången till den egentliga löne-regleringen kunde, för ett verk i sänder, äga rum.

Med anmälan om detta förhållande och under erinran, att i den omfattning, som kommitténs åligganden enligt denna senare åsikt erhöles, deras fullgörande måste komma att väsentligt fördröjas, anhöll kommittén i skrivelse den 1 februari 1875 till chefen för finansdepartementet, att kommittén måtte, till efterrättelse vid fortsättningen av sina göromål, få sig meddelat, huruvida regeringen åskade dessas behandling i den ena eller andra av antydda riktningar.

I det svar å denna skrivelse, som meddelades kommittén, erkändes väl den stora vikten därav, att statens ämbets- och tjänstemän så snart som möjligt funne tillfredsställelse för sina billiga anspråk på en lön, lämpad efter så väl det arbete som ock de förstudier och insikter, vilka av dem fordrades för tjänstens skötande, ävensom de oförnekliga missförhållanden, alstrade dels av penningens fallande värde, dels av göromålets växande mängd och mångfald, vilka åtminstone för vissa tjänster trädde i dagen. Men det framhölls, att å andra sidan ej heller kunde och fick förbises det allmännas anspråk på ett sådant ordnande av tjänstemännens arbete, att detsamma, där det under tidernas lopp förminskats också, med förenklade former, blivit eller kunde bliva i betydlig mån lättat, också genom förändrade anordningar eller förnyad fördelning måtte kunna så ställas, att fördelarna därav för det allmänna vunnes. Kommitténs tillsättande hade därför också varit föranlett av den önskan, att *arbetet* och *lönen* måtte, så vitt möjligt, bliva efter varandra anpassade, och denna omständighet hade även blivit framhållen i det åt kommitterade lämnade uppdraget, om den än däri omnämmts

såsom en kommitténs rätt och gjorts beroende av kommitterades eget bedömande av påkallande omständigheter. Ifrågavarande del av det nådiga uppdraget borde således, såsom den ej minst viktiga, icke förbises, och kommittén borde förden skull låta varje förslag till löneroglering för varje särskilt verk föregås av en sådan noggrann prövning av varje sysslas behövlighet och lämpliga anordning, att kommitterades förslag därigenom måtte vinna den inre styrka, som erfordrades för att åt detsamma bereda förtroende och framgång.

Då 1902 års lönerogleringskommitté erhöU Kungl. Maj:ts uppdrag att avgiva utlåtande och förslag rörande reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden, förklarades tillika, att kommittén därvid skulle hava att taga under överbägande, huruvida genom förenklingar i förvaltningen tillfälle kunde beredas till indragning av tjänster, som genom de förändrade anordningarna kunde undvaras.

I sistnämnda hänseende anförde dåvarande chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokoll för den 3 oktober 1902 följande.

Departementschefen förbisaöe icke vikten därav, att statens ämbets- och tjänstemän så snart som möjligt komme i åtnjutande av den förbättring i lönevillkor, som kunde anses påkallad. Finge kommitténs uppdrag inskränkas till endast avgivande av förslag till ett efter vissa allmänna grunder ordnat avlöningssätt för statens ämbets- och tjänstemän, kunde ett dylikt förslag också snart nog från kommittén införväntas. Emot kravet på löneförbättring hade emellertid ur synpunkten av det allmännas intresse uppställt det anspråket, att vid lönerogleringen jämväl borde tillses, huruvida icke genom förenkling i förvaltningen och lämplig anordning och fördelning av arbetet en del å stat uppförda tjänster kunde indragas. Detta anspråk fann departementschefen för sin del också vara fullt befogat. Men om åt kommittén skulle uppdragas att åstadkomma utredning och förslag jämväl i sistberörda hänseende, kunde det icke undvikas, att kommitténs arbeten måste bliva vida mer omfattande och följaktligen också kräva betydligt längre tid. För att åstadkomma ett ur båda nyss antydda synpunkter fullt tillfredsställande resultat var det emellertid nödigt att ett sådant utsträckt uppdrag lämnades åt kommittén. Förslag till löneroglering för varje särskilt verk borde således föregås av en noggrann prövning av varje sysslas behövlighet och lämpliga anordning.

Det betänkande, kommittén den 18 november 1903 avgav rörande allmänna förutsättningar och grunder för en reglering av löneförhållanden m. m. inom de centrala ämbetsverken, och det betänkande (delen II), som samtidigt av kommittén avgavs angående kammarkollegium, såväl som sedermera avgivna betänkanden torde noggsamt visa, att kommittén vid fullgörande av sitt uppdrag sökt verka för åstadkommande i olika avseenden av förenklingar i förvaltningen samt förbättrade anordningar och fördelning av arbetet hos vederbörande verk och myndigheter.

Förslag i sådant syfte från kommittén hava emellertid i flera fall, i all synnerhet under den första tiden, rönt mer eller mindre starkt motstånd från verk och myndigheter.

Rättvisligen bör dock erkännas, att, i förhållande till vad fallet var vid tidpunkten för kommitténs tillsättande, reformer i många hänseenden

kommit till stånd inom statsförvaltningen, ej blott på grund av förslag från kommittén utan även efter flerfaldiga på andra vägar framkomna initiativ.

Att emellertid i detta hänseende allt fortfarande mycket är att åtgöra och säkerligen mycket, som kan åstadkommas, därom torde man kunna vara fullt ense med motionärerna vid 1920 års riksdag.

Frågan blir då, huruvida för åstadkommande av bästa möjliga resultat man bör följa den väg eller de vägar, som motionärerna anvisat.

I en den 30 september 1919 till chefen för finansdepartementet avgiven promemoria fästade löneregringskommittén uppmärksamheten å det nya lönesystem och de nya löneprinciper, som från och med den 1 juli 1920 komme att träda i tillämpning för kommunikationsverken.

Kommittén framhöll, att antagandet av detta nya system och dessa nya principer för kommunikationsverken givetvis måste, oberoende av önskemål och krav från vederbörande befattningshavare, framkalla spörsmålet, i vad mån det nya systemet och de nya principerna borde överföras till och komma i tillämpning inom andra grenar av den civila statsförvaltningen.

För sin del höll kommittén före, att såväl det för kommunikationsverken antagna lönesystemet och däri innefattade nya löneprinciper och de i sammanhang därmed vidtagna löneregringarna för de nämnda verken som ock tidsförhållandena i övrigt med nödvändighet måste föranleda en allmän revision av de inom övriga grenar av den civila statsförvaltningen gällande löneregringar med därtill hörande villkor och bestämmelser. En sådan revision låte sig dock uppenbarligen ej genomföras i ett slag och i en hast, utan komme att kräva ett mycket betydande och omfattande arbete. Det komme ju att gälla en mängd olika verk och kårer med sins emellan i flera hänseenden skiljaktiga förhållanden. De nya löneregringarna komme med all säkerhet att kräva ökade kostnader för statsverket. Det måste fördenskull noga tillses, bland annat, i vad mån begränsningar i utgifterna kunde vinnas genom förenklingar i förvaltningen och särskilt därigenom att högre kvalificerade arbetskrafter, såvitt möjligt, ej krävdes för göromål, som kunde utföras av befattningshavare, å hvilka ej behövde ställas sådana kompetensfordringar och som fördenskull borde kunna i avlöningshänseende inordnas i lägre lönegrader.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1919 uppdragit åt löneregringskommittén att, i enlighet med chefens för finansdepartementet uttalauden till statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, verkställa utredning beträffande ny definitiv löneregring för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk och fångvårdsstaten, samt att så snart ske kunde inkomma med det förslag, som av utredningen föranleddes.

I den första av de båda till kommitténs yttrande remitterade motionerna har från statsverkspropositionen vid 1920 års riksdag erinrats om en del av chefens för finansdepartementet nämnda uttalanden och särskilt, hurusom han på anförda skäl ansett, att den revision av löneregringar, varom nu är fråga, huvudsakligen borde avse lönetekniska, icke organisatoriska spörsmål, dock med visst angivet undantag i två hänseenden för statsdepartementens och de centrala ämbetsverkens vidkommande.

Departementschefen har emellertid till statsrådsprotokollet även uttalat,

bland annat, att det syntes honom billigt, att, jämte det en definitiv löneroglering genomfördes för de av honom främst avsedda förvaltningsgrenar, sådana provisoriska åtgärder vidtoges, varigenom personalen vid övriga verk och inrättningar tillgodosåges i ungefär samma omfattning, som genom den definitiva lönerogleringen skulle ske beträffande den personal, som komme att därav beröras. Arbetet med den definitiva lönerogleringen borde emellertid i görligaste mån påskyndas även beträffande andra verk och inrättningar än dem, som först skulle ifrågakomma; departementschefen föreställde sig, att det i sådant syfte kunde framdeles befinnas lämpligt att överlämna vissa delar av utredningen, exempelvis beträffande högre och lägre läroanstalter, åt särskilda för ändamålet tillsatta kommitterade eller sakkunniga.

Tvivalsutan är det under mera normala förhållanden synnerligen lämpligt, att vid uppgörande av förslag till definitiva lönerogleringar även tages i betraktande, i vad mån förenklingar i förvaltningen och förbättrade organisativa anordningar i övrigt må kunna vidtagas beträffande vederbörande verk.

Under nuvarande omständigheter och med de direktiv, lönerogleringskommittén erhållit, kan sådant emellertid endast i begränsad omfattning ske beträffande de verk, som först skola bliva föremål för den avsedda allmänna revisionen av lönerogleringar inom den civila statsförvaltningen.

Om det skulle låta sig göra att, samtidigt med att till riksdagen avlättes förslag om definitiv löneroglering för de nyssnämnda verken, jämväl framlägga förslag till provisoriska lönerogleringar för andra grenar av den civila statsförvaltningen, skulle man kunna tänka sig möjligheten och lämpligheten av, att allteftersom definitiv löneroglering vore att genomföra för dessa andra förvaltningsgrenar samtidigt därmed utreddes och prövades spörsmålen om förenklingar och förbättrade organisativa anordningar i övrigt vid vederbörande verk.

Anses emellertid, såsom i motionerna avses, omedelbara utredningar böra vidtagas oberoende av lönerogleringar, synes det kommittén åtminstone i hög grad angeläget, att utredningarna ställas så, att *dels* icke genom för stor utredningspersonal kostnaderna för utredningarna varda alltför dyrbara för statsverket, *dels* ock utredningarna på det ena eller andra sättet ställas i kontakt både med varandra, om de äro flera, och med de lönekommittéer, som må vara i verksamhet, samt, vad kommunikationsverken angår, med deras lönenämnd, på det att enhetlighet må i all erforderlig och avsevärd mån åvägbringas samt vunna erfarenheter må kunna tillgodogöras.

Kommittén anser sig i detta sammanhang böra framhålla angelägenheten av, att det i motionerna angivna syftet vinner tillbörligt beaktande, jämväl då fråga är om inrättande av nya ämbetsverk eller andra statens organ eller om utvidgande av redan förefintliga sådana.

Stockholm den 22 mars 1920.

På kommitténs vägnar:

F. H. SCHLYTERN.

G. Hultman.